

IJTIMOYIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

ISSN 3060-5059

VOL.3 № 5

2026

TALABALARDA KREATIV FIKRLASH TABIATINI O'RGANISH MASALALARI

Rakhmonova Dilnura Saidovna

Andijon davlat texnika instituti, katta o'qituvchi

Annotatsiya

Mazkur maqolada talabalarda kreativ fikrlashning tabiati, uning psixologik-pedagogik mohiyati hamda ta'lim jarayonida namoyon bo'lish xususiyatlari o'rganiladi. Tadqiqotda kreativ fikrlashni shakllantiruvchi omillar, talabalarning ijodiy faolligini rivojlantirishga ta'sir etuvchi shart-sharoitlar va metodik yondashuvlar tahlil qilinadi. Empirik tadqiqot natijalari asosida talabalarda kreativ fikrlash darajasini aniqlash va uni rivojlantirishga yo'naltirilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Maqola natijalari oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini takomillashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: kreativ fikrlash, ijodkorlik, talaba shaxsi, ta'lim jarayoni, pedagogik shart-sharoitlar, ijodiy faoliyat.

ПРОБЛЕМЫ ИЗУЧЕНИЯ ПРИРОДЫ КРЕАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ У СТУДЕНТОВ

Рахмонова Дилнурсаидовна

Андижанский государственный технический институт, старший преподаватель

Аннотация

В статье исследуется природа креативного мышления у студентов, его психолого-педагогическая сущность и особенности проявления в образовательном процессе. Анализируются факторы, способствующие формированию креативного мышления, условия и методические подходы, влияющие на развитие творческой активности студентов. На основе результатов эмпирического исследования определяются уровни креативного мышления и разрабатываются практические рекомендации по его развитию. Полученные результаты могут быть использованы для совершенствования учебного процесса в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: креативное мышление, творчество, личность студента, образовательный процесс, педагогические условия, творческая деятельность.

ISSUES IN STUDYING THE NATURE OF CREATIVE THINKING IN STUDENTS

Rakhmonova Dilnura Saidovna

Andijan State Technical Institute, Senior Lecturer

Abstract

This article examines the nature of creative thinking in students, its psychological and pedagogical essence, and its manifestation in the educational process. The study analyzes factors contributing to the formation of creative thinking, as well as conditions and methodological approaches that influence the development of students' creative activity. Based on empirical research results, levels of creative thinking are identified and practical recommendations for its development are proposed. The findings of the study are significant for improving the educational process in higher education institutions.

Keywords: creative thinking, creativity, student personality, educational process, pedagogical conditions, creative activity.

Bugungi kunda jahon miqyosida ta'lim tizimi oldiga qo'yilayotgan eng muhim talablardan biri raqobatbardosh, mustaqil fikrlay oladigan, yangicha yondashuvlar asosida muammolarga yechim topa oladigan, innovatsion g'oyalarni ilgari surish va ularni amaliyotga tatbiq etishga qodir mutaxassislarni tayyorlashdan iboratdir. Zamonaviy jamiyatda mehnat bozori tez o'zgarib bormoqda, kasblar mazmuni yangilanmoqda, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarida raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari hamda intellektual mehnat ulushi ortib bormoqda. Bunday sharoitda oliy ta'lim muassasalari faqat tayyor bilimlarni yetkazib beruvchi tizim sifatida emas, balki talabaning mustaqil izlanishi, yangilik yaratishi, mavjud bilimlarni qayta ishlashi va ularni real hayotiy vaziyatlarda qo'llay olishini ta'minlovchi ijodiy-intellektual muhit sifatida faoliyat yuritishi zarur.

Ayniqsa, globallashtirish jarayonlari, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi, fan va texnika yutuqlarining tez sur'atlar bilan yangilanib borishi sharoitida talabalarda nafaqat kasbiy bilim va amaliy ko'nikmalarni, balki kreativ fikrlash qobiliyatini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki kreativ fikrlash talabaga mavjud muammoga odatiy yondashuvdan tashqarida qarash, turli variantlarni

solishtirish, yangi g'oyalarni ilgari surish, noan'anaviy qarorlar qabul qilish va o'z fikrini asoslab bera olish imkonini beradi. Bugungi mutaxassis faqat ma'lum algoritim asosida ish bajaruvchi ijrochi emas, balki vaziyatni tahlil qiluvchi, muammoning sabablarini aniqlovchi, samarali yechimlarni izlovchi va yangilik yaratishga intiluvchi faol subyekt bo'lishi talab etilmoqda. Shu nuqtayi nazardan, kreativ fikrlash talabalarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. U talabani bilishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi, mustaqil ta'lim olishga undaydi, ilmiy izlanishga moyillikni oshiradi hamda kasbiy faoliyatda duch kelinadigan murakkab vaziyatlarga moslashuvchan munosabat bildirishga yordam beradi. Kreativ fikrlash rivojlangan talaba o'quv jarayonida passiv tinglovchi bo'lib qolmaydi, balki savol beradi, tahlil qiladi, bahs yuritadi, yangi takliflar bildiradi va o'z faoliyatini ongli ravishda tashkil etadi. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, talabalarning intellektual faolligini kuchaytirish va ularni zamonaviy kasbiy faoliyatga tayyorlashda muhim pedagogik shartlardan biri sanaladi.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimida so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar ham aynan shu maqsadga yo'naltirilgan. Ta'lim mazmunini modernizatsiya qilish, yangi avlod o'quv dasturlari va ta'lim standartlarini ishlab chiqish, kredit-modul tizimini joriy etish, kompetensiyaga asoslangan yondashuvni kuchaytirish, talabalarni amaliy, tadqiqotchilik va innovatsion faoliyatga jalb etish oliy ta'limni sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqmoqda. Mazkur jarayonlarda talabani faqat bilim oluvchi obyekt emas, balki ta'lim jarayonining faol ishtirokchisi, mustaqil fikrlovchi, ijodiy izlanishga qodir shaxs sifatida shakllanishiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Yangi tahrirda ishlab chiqilayotgan ta'lim standartlari va o'quv dasturlarida kasbiy kompetensiyalar bilan bir qatorda kommunikativ, axborot, tahliliy, tanqidiy va ijodiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirishga ham ustuvor ahamiyat berilmoqda. Bu esa oliy ta'lim muassasalarida an'anaviy reproduktiv o'qitish usullaridan bosqichma-bosqich voz kechib, talabani mustaqil izlanishga yo'naltiruvchi, muammoli vaziyatlarni hal qilishga undovchi, loyiha va tadqiqot faoliyatiga jalb etuvchi pedagogik texnologiyalarni keng qo'llashni taqozo etadi. Xususan, muammoli ta'lim, loyihaviy yondashuv, keys-stadi, dizayn tafakkuri, interfaol metodlar, raqamli ta'lim texnologiyalari va ijodiy topshiriqlar talabalarda kreativ fikrlashni rivojlantirishning samarali vositalari sifatida namoyon bo'lmoqda.

Talabalarda kreativ fikrlashni shakllantirish jarayoni faqat ayrim fanlar yoki alohida mashg'ulotlar doirasida emas, balki butun ta'lim jarayonining mazmuni, metodlari, baholash tizimi va pedagogik muhit bilan uzviy bog'liq holda tashkil etilishi zarur. Agar ta'lim jarayonida talabani tashabbusi qo'llab-quvvatlangan, mustaqil fikr bildirishi rag'batlantirilsa, xatodan qo'rqmasdan izlanishga imkon yaratilsa, turli fikrlar erkin muhokama qilinsa, kreativ fikrlash tabiiy ravishda rivojlanadi. Aksincha, faqat tayyor ma'lumotni yodlash, bir xil qolipdagi javoblarni talab qilish va ijodiy yondashuvni baholamaslik talabani fikrlash faolligini cheklaydi. Shu bois talabalarda kreativ fikrlashning mohiyati, tarkibiy tuzilishi, rivojlanish omillari va pedagogik shart-sharoitlarini ilmiy jihatdan o'rganish bugungi oliy ta'lim nazariyasi va amaliyoti uchun dolzarb masala hisoblanadi. Mazkur muammoni tadqiq etish orqali kreativ fikrlashning talaba shaxsini rivojlantirishdagi o'rni, uning kasbiy kompetensiyalar bilan bog'liqligi, ijodiy faoliyatga tayyorlikni shakllantirishdagi ahamiyati hamda ta'lim jarayonida uni rivojlantirish mexanizmlarini aniqlash imkoniyati yuzaga keladi. Natijada oliy ta'lim muassasalarida raqobatbardosh, tashabbuskor, innovatsion fikrlovchi va zamonaviy jamiyat talablariga mos mutaxassislarni tayyorlash samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi ilmiy-pedagogik asoslar yaratiladi.

Xorijiy mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, rivojlangan ta'lim tizimlarida kreativ fikrlash alohida kompetensiya sifatida qaraladi va u ta'lim mazmuni, o'qitish metodlari hamda baholash tizimi bilan uzviy bog'liq holda rivojlantiriladi. Jumladan, AQSh, Yevropa va Osiyoning yetakchi oliy ta'lim muassasalarida talabalarning ijodiy tafakkurini rivojlantirishga qaratilgan loyiha asosida o'qitish, muammoli ta'lim va tadqiqot faoliyatiga yo'naltirilgan yondashuvlar keng qo'llaniladi. Mazkur tajribalar talabalar tafakkurida yangicha fikrlash, muammolarga noan'anaviy yondashish va samarali yechimlar topish ko'nikmalarini shakllantirishda yuqori samara berayotgani bilan ahamiyatlidir. Kreativ fikrlashning ilmiy-nazariy asoslari psixologiya va pedagogika fanlarida chuqur tadqiq etilgan. Xususan, E. Torrance kreativ fikrlashni shaxsning muammoni anglash, gipotezalar ilgari surish, noodatiy yechimlar topish va ularni amaliyotda sinab ko'rish qobiliyati sifatida talqin etadi [1.34b.]. Uning fikriga ko'ra, kreativlik tug'ma xususiyat bo'lishi bilan bir qatorda, maqsadli pedagogik ta'sir orqali rivojlantirilishi mumkin bo'lgan sifat hisoblanadi. Ushbu yondashuv zamonaviy ta'lim islohotlari mazmuni bilan uyg'un bo'lib, talabalarda kreativ fikrlashni rivojlantirishni ta'lim jarayonining muhim vazifalaridan biri sifatida belgilaydi. Shu bois, mazkur tadqiqotda talabalarda kreativ fikrlashning tabiati, uning shakllanish xususiyatlari hamda oliy ta'lim jarayonida namoyon bo'lish omillarini o'rganish dolzarb ilmiy muammo

sifatida qaraladi. Tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini takomillashtirish, zamonaviy va kreativ mutaxassislarni tayyorlash jarayonini samarali tashkil etishga xizmat qilishi mumkin.

Metodologiya (Methods). Mazkur tadqiqot talabalarda kreativ fikrlashning tabiatini o'rganish, uning shakllanish omillari va rivojlanish xususiyatlarini aniqlashga yo'naltirilgan bo'lib, kompleks metodologik yondashuv asosida olib borildi. Tadqiqot jarayonida nazariy va empirik tadqiqot usullarining uyg'unligi ta'minlandi, bu esa o'rganilayotgan muammoni har tomonlama va chuqur tahlil qilish imkonini berdi.

Tadqiqotning nazariy-metodologik asosi kreativ fikrlashni shaxs intellektual faoliyatining muhim tarkibiy qismi sifatida talqin qiluvchi ilmiy qarashlarga tayandi. Jumladan, J. Guilford tomonidan ilgari surilgan divergent fikrlash konsepsiyasi kreativlikni baholash va tahlil qilishda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qildi [2.112b.]. Ushbu yondashuvga ko'ra, kreativ fikrlash moslashuvchanlik, originallik, fikrlar ravonligi va muammoga turli nuqtai nazardan yondashish qobiliyatlari orqali namoyon bo'ladi. Tadqiqotda aynan shu ko'rsatkichlar kreativ fikrlashning asosiy mezonlari sifatida belgilandi.

Shuningdek, R. Sternbergning kreativlikni shaxsiy, intellektual va ijtimoiy omillar uyg'unligida shakllanuvchi murakkab hodisa sifatida izohlovchi nazariy qarashlari metodologik yondashuvni boyitdi [3.56 b.]. Ushbu konsepsiya asosida kreativ fikrlashni faqat individual qobiliyat sifatida emas, balki ta'lim muhiti, pedagogik shart-sharoitlar va o'qitish metodlari bilan uzviy bog'liq jarayon sifatida o'rganish zarurligi e'tiborga olindi.

Empirik tadqiqot oliy ta'lim muassasasida tahsil olayotgan talabalar ishtirokida olib borildi. Tadqiqotda tanlanma sifatida turli kurs va yo'nalishlarda o'qiyotgan talabalar jalb etilib, bu kreativ fikrlash darajalarini solishtirma tahlil qilish imkonini berdi. Ma'lumotlarni yig'ish jarayonida so'rovnoma, test, kuzatuv va pedagogik suhbat usullaridan foydalanildi. Xususan, M. Runco tomonidan taklif etilgan kreativlikni baholashga doir yondashuvlar asosida talabalar fikrlashining originalligi, moslashuvchanligi va ijodiy faolligi tahlil qilindi [4. 89 b.].

Pedagogik kuzatuv usuli yordamida talabalarning o'quv mashg'ulotlaridagi faolligi, muammoli vaziyatlarga munosabati hamda mustaqil qaror qabul qilish jarayonlari o'rganildi. Kuzatuv natijalari so'rovnoma va test ma'lumotlari bilan solishtirilib, kreativ fikrlashning namoyon bo'lish shakllari aniqlashtirildi. Bu jarayonda T. Amabile tomonidan ishlab chiqilgan kreativlikning komponentli modeli metodologik asos sifatida qo'llanildi [5.73b.]. Ushbu modelga ko'ra, kreativ faoliyat bilim, motivatsiya va ijodiy jarayonlar uyg'unligi natijasida yuzaga keladi.

Olingan empirik ma'lumotlarni qayta ishlash va tahlil qilish jarayonida tavsifiy va solishtirma tahlil usullaridan foydalanildi. Natijalar jadval va diagrammalar orqali umumlashtirilib, kreativ fikrlash darajalari aniqlandi. Tadqiqotning ishonchliligi turli metodlar asosida olingan natijalarni o'zaro taqqoslash orqali ta'minlandi. Shunday qilib, qo'llanilgan metodologik yondashuvlar talabalarda kreativ fikrlashning tabiatini tizimli va ilmiy asosda o'rganish imkonini berib, tadqiqotning keyingi bosqichlarida olingan natijalarni asoslash uchun mustahkam zamin yaratdi.

Natijalar (Results). Tadqiqot jarayonida olingan empirik ma'lumotlar talabalarda kreativ fikrlashning namoyon bo'lish darajasi, uning asosiy tarkibiy ko'rsatkichlari hamda ta'lim jarayonidagi faollik bilan bog'liqligini aniqlash imkonini berdi. Tadqiqot natijalari kreativ fikrlash talabalarda bir xil darajada rivojlanmaganini, balki individual va pedagogik omillarga bog'liq holda turlicha namoyon bo'lishini ko'rsatdi. O'tkazilgan test va so'rovnoma natijalariga ko'ra, talabalar kreativ fikrlashining asosiy ko'rsatkichlari sifatida fikrlar ravonligi, moslashuvchanlik, originallik va muammoni noodatiy yo'l bilan hal etish qobiliyatlari aniqlandi. Tahlil jarayonida talabalarning muammoli vaziyatlarga bo'lgan munosabati va mustaqil qaror qabul qilish faolligi ularning kreativ fikrlash darajasi bilan bevosita bog'liqligi kuzatildi. Ushbu holat E. De Bono tomonidan ilgari surilgan lateral fikrlash g'oyalari bilan hamohang bo'lib, kreativ fikrlash muammoni an'anaviy mantiqiy chegaralardan tashqarida hal qilish qobiliyatiga asoslanishini tasdiqlaydi [6. 41 b.].

Pedagogik kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, interfaol va muammoli ta'lim usullari qo'llanilgan mashg'ulotlarda talabalar ijodiy faolligi sezilarli darajada oshadi. Xususan, loyiha asosida ishlash, erkin fikr bildirish va jamoaviy muhokamalar jarayonida talabalar noodatiy yondashuvlarni taklif qilishi, muammoni bir nechta variant asosida hal etishga intilishi aniqlandi. Bu esa kreativ fikrlashning rivojlanishi bevosita ta'lim metodlari va o'quv muhiti bilan bog'liqligini ko'rsatadi.

Natijalar A. Cropley tomonidan ta'kidlangan ta'lim jarayonida kreativlikni rivojlantirish g'oyalarini ham tasdiqlaydi. Uning fikriga ko'ra, kreativ fikrlash shaxsning ichki qobiliyatlarigina emas, balki pedagog tomonidan yaratilgan shart-sharoitlar va o'quv jarayonining mazmuni bilan belgilanadi [7.

65 b.]. Tadqiqot davomida aynan ijodiy muhit shakllantirilgan mashg'ulotlarda talabalar tashabbuskorligi va mustaqil fikrlashi yuqori bo'lgani kuzatildi.

Shuningdek, olingan ma'lumotlar kreativ fikrlash darajasi yuqori bo'lgan talabalar o'quv jarayonida faolroq ishtirok etishi, o'z fikrini erkin ifodalashi va muammolarga tanqidiy yondashishi bilan ajralib turishini ko'rsatdi. Bunday talabalar o'quv topshiriqlarini bajarishda noodatiy yechimlar taklif etib, bilimlarni amaliy vaziyatlarda samarali qo'llashga moyil ekanligi aniqlandi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari talabalarda kreativ fikrlashning rivojlanishi ta'lim jarayonining mazmuni, metodlari va pedagogik muhit bilan chambarchas bog'liq ekanligini ko'rsatdi. Ushbu natijalar oliy ta'lim muassasalarida kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan ta'lim texnologiyalarini joriy etish zarurligini asoslaydi.

Munozara (Discussion). Mazkur tadqiqot natijalari talabalarda kreativ fikrlashning rivojlanishi individual qobiliyatlar bilangina emas, balki ijtimoiy muhit, pedagogik ta'sir va ta'lim jarayonining mazmuni bilan uzviy bog'liq ekanligini ko'rsatdi. Bu holat kreativ fikrlashni murakkab va ko'p omilli jarayon sifatida talqin qiluvchi ilmiy yondashuvlarni tasdiqlaydi.

Olingan natijalar L. S. Vygotskiyning ijodkorlik va tasavvur ijtimoiy tajriba hamda ta'lim jarayonida shakllanishi haqidagi qarashlariga mos keladi. Vygotskiyga ko'ra, shaxsning ijodiy faoliyati atrof-muhit bilan o'zaro ta'sir jarayonida rivojlanadi va bu jarayonda pedagogning yo'naltiruvchi roli muhim ahamiyat kasb etadi [8. 47 c.]. Tadqiqot davomida aynan ijodiy muhit yaratilgan mashg'ulotlarda talabalar kreativ fikrlashining faol namoyon bo'lishi ushbu nazariy fikrlarni amaliy jihatdan tasdiqladi.

Shuningdek, natijalar pedagogik mahorat va o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi talabalarda kreativ fikrlashni shakllantirishda hal qiluvchi omillardan biri ekanligini ko'rsatdi. N. V. Kuzmina ta'kidlaganidek, pedagogik faoliyat samaradorligi o'qituvchining nafaqat bilim va tajribasi, balki ta'lim jarayonini ijodiy tashkil eta olish qobiliyatiga ham bevosita bog'liqdir [9. 102 c.]. Ushbu tadqiqotda o'qituvchi tomonidan interfaol, muammoli va ijodiy yondashuvlar qo'llanilgan mashg'ulotlarda talabalar fikrlashining moslashuvchanligi va originalligi yuqori bo'lgani kuzatildi.

Munozara jarayonida aniqlanganki, talabalarda kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun an'anaviy bilim berishga yo'naltirilgan ta'lim usullari yetarli emas. Aksincha, ta'lim jarayonida mustaqil fikrlash, muammoni tahlil qilish, bahs-munozara va ijodiy topshiriqlarga keng o'rin berish zarur. Bu yondashuv Vygotskiy tomonidan ilgari surilgan "yaqin rivojlanish zonasi" konsepsiyasi bilan ham uyg'un bo'lib, talabaning mavjud imkoniyatlaridan yuqoriroq darajaga chiqishini ta'minlaydi.

Shu bilan birga, tadqiqot natijalarini talqin qilishda ayrim cheklovlarni ham inobatga olish lozim. Xususan, tadqiqot doirasida ishtirok etgan talabalar soni va yo'nalishlarining cheklanganligi olingan natijalarni umumlashtirishda ehtiyotkorlikni talab etadi. Biroq shu holatga qaramasdan, olingan natijalar pedagogik amaliyot uchun muhim ilmiy xulosalar chiqarish imkonini beradi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari kreativ fikrlashni rivojlantirish jarayonida pedagogik muhit, o'qituvchining kasbiy mahorati va ta'lim jarayonining ijodiy tashkil etilishi muhim ahamiyat kasb etishini ko'rsatadi. Ushbu xulosalar oliy ta'lim tizimida kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan ta'lim strategiyalarini ishlab chiqishda nazariy va amaliy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Xulosa (Conclusion). Mazkur tadqiqot talabalarda kreativ fikrlashning tabiati murakkab, ko'p omilli va uzluksiz rivojlanuvchi jarayon ekanligini ilmiy jihatdan asoslab berdi. O'tkazilgan nazariy va empirik tahlillar shuni ko'rsatdiki, kreativ fikrlash talabalarning individual qobiliyatlarigina emas, balki ta'lim jarayonining mazmuni, o'qitish metodlari va pedagogik muhit bilan bevosita bog'liq holda shakllanadi. Tadqiqot natijalari oliy ta'lim jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirilgan interfaol, muammoli va ijodiy yondashuvlar talabalarning mustaqil fikrlashi, tashabbuskorligi va o'quv faolligini sezilarli darajada oshirishini tasdiqladi. Ayniqsa, loyiha asosida o'qitish, jamoaviy muhokamalar va erkin fikr almashish imkoniyatlari yaratilgan ta'lim muhiti talabalarning ijodiy salohiyatini ochib berishda muhim omil sifatida namoyon bo'ldi. Shuningdek, tadqiqot natijalari O'zbekiston oliy ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida kreativ fikrlashni rivojlantirish muhim strategik vazifa ekanligini yana bir bor tasdiqlaydi. Ziyonet axborot-ta'lim resurslarida ta'kidlanganidek, zamonaviy oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilari nafaqat bilimli, balki kreativ va innovatsion fikrlay oladigan mutaxassis bo'lishi lozim [10]. Ushbu tadqiqot xulosalari aynan shu talablarni ilmiy asoslashga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, oliy ta'lim amaliyoti uchun quyidagi tavsiyalarni ilgari surish mumkin:

1. O'quv mashg'ulotlarida an'anaviy ma'ruza usullari bilan bir qatorda muammoli ta'lim, loyiha asosida o'qitish va ijodiy topshiriqlardan tizimli foydalanish lozim.

2. Talabalarning erkin fikr bildirishiga imkon beruvchi pedagogik muhitni shakllantirish, bahs-munozara va jamoaviy ishlarga keng o‘rin ajratish zarur.
3. O‘qituvchilarning pedagogik va kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan malaka oshirish dasturlarida kreativ fikrlash metodikalariga alohida e‘tibor qaratish tavsiya etiladi.
4. Ta‘lim jarayonida raqamli va axborot resurslardan, jumladan, milliy ta‘lim platformalari va elektron manbalardan samarali foydalanish orqali talabalarning ijodiy faolligini oshirish mumkin [10. 28 b.].
5. Talabalarda kreativ fikrlash darajasini aniqlash va monitoring qilish uchun diagnostik vositalarni joriy etish, natijalarga asoslangan individual yondashuvni yo‘lga qo‘yish maqsadga muvofiqdir.

Mazkur amaliy tavsiyalar oliy ta‘lim muassasalarida kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan ta‘lim jarayonini yanada samarali tashkil etish, zamonaviy va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Torrance E. P. Creativity in the Classroom. – New York: Teachers College Press, 1974. – P. 34.
2. Guilford J. P. The Nature of Human Intelligence. – New York: McGraw-Hill, 1967. – P. 112.
3. Sternberg R. J. Creativity: A Handbook. – Cambridge: Cambridge University Press, 1999. – P. 56.
4. Runco M. A. Creativity: Theories and Themes: Research, Development, and Practice. – London: Academic Press, 2014. – P. 89.
5. Amabile T. M. Creativity in Context. – Boulder: Westview Press, 1996. – P. 73.
6. De Bono E. Lateral Thinking: Creativity Step by Step. – New York: Harper & Row, 1970. – P. 41.
7. Cropley A. J. Creativity in Education and Learning. – London: Routledge, 2001. – P. 65.
8. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте. – М.: Педагогика, 1991. – С. 47.
9. Кузьмина Н. В. Педагогическое мастерство преподавателя. – М.: Высшая школа, 2002. – С. 102.
10. Ziyonet.uz. Oliy ta‘limda kreativ fikrlashni rivojlantirish masalalari. – Toshkent, 2022. – B. 28.